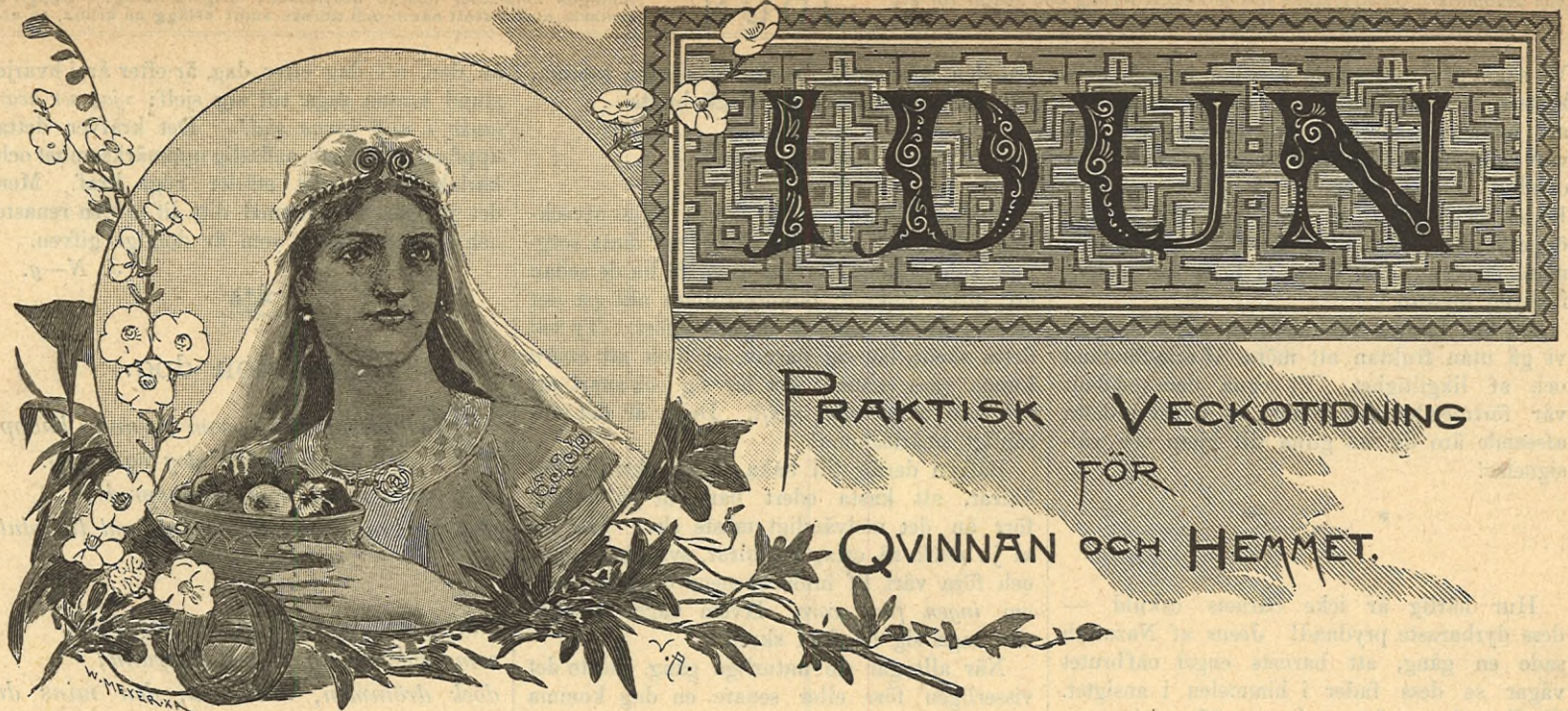

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUNN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
QVINNAN OCH HEMMET.

N:r 18.

Fredagen den 3 maj 1889

2:dra årg.

<p>Byrå: Klarabergsgatan 54, en tr. Annonspris: 25 öre pr petitrad (= 10 stafvelser).</p>	<p>Tidningen kostar endast 1 krona för kvartalet. postarvodet inberäknadt. Ingen lösnnummerförsäljning.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 10—11 och 4—5. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Infaller helgdag på fredagen, ut- gifves tidningen näst föreg. eller nästfölj. söckendag.</p>	<p>Prenumeration sker: I landsorten: å postanstalterna. I Stockholm: hos redaktionen, å Stads- postens hufvudkontor, i boklädorna samt å tidningskontoren</p>
---	---	--	---	--

Hur glädt, när han kommer, den leende vår, då sippan bland smältande drifvor står,
som ljuset och lifvet förnyar, och solen bland glesnande skyar.

E. D. Björck.

Vi och våra barn.

(Förra artikeln.)

»Drag dina skor utaf,
du står på helig grund.»

I dessa dagar håller den framstående norske pedagogen och skolmannen Matias Skard i hufvudstaden en serie föredrag öfver »barnen och vårt förhållande till dem». Hr Skards grundliga, på rik erfarenhet och hängifna studier stödda framställning innehåller allvarsord, som borde utgå till hvarje hem i vårt kära land att väl beaktas. Det korta återgifvande, som i Iduns spalter kan komma i fråga, ger naturligen endast ett ofullständigt begrepp om föreläsarens utredning, men torde dock vara egnadt att för våra läsarinor klargöra det hufvudsakliga i den samma.

* * *

Den rikaste bland skatter ega vi i våra barn, men därför är den ock den svåraste att rätt förvalta. Till ett stort fel göra vi oss alla i de flesta fall skyldige derutinnan, att vi icke tillräckligt beakta den oändliga skilnaden mellan vuxna och barn, mellan dem och oss. En af Danmarks mest framstående biskopar sade en gång: »Min fars största fel var, att han icke besinnade, att jag ej var en vuxen.»

Hvad är det då, som så väsentligt skiljer barnet från den vuxne? Det finnes en egen- skap, som så att säga ligger på bottnen af barnets natur, en grundegenskap, på hvilken alla egendomligheter, som göra barnet till barn, innerst äro beroende, och det är barnets förmåga att tro. Tro blindt, oinskränkt och tro godt — om allt!

Tro godt — ja, rätt sedt, är all tro en tro på det goda. Vi säga visserligen ibland

som så: »jag tror, att det eller det är ondt, är dåligt»; detta är blott en språklig, oegent- lig vändning. Man tror endast godt och dessutom — *tviflar* man.

Denna barnets grundegenskap att obetingadt tro, att allt är godt, ger dess lif en säregen lycka, en skönhet och glans, sådan den aldrig kan hvila öfver den vuxnes tillvaro, den må förefalla aldrig så lycklig. Ty den stund har för oss alla redan kommit, att vi förlorat vår oinskränkta tro. I det ögonblicket brast barnalifvets skäraste lycka.

Här är noga att märka, att det ej är fråga om religiös tro: den följer ju mången genom hela lifvet; utan om tro i allmänhet.

* * *

Vi äldre äro ofta allt för benägna att ringakta barnets sorg, anse den obetydlig, ja, rent af löjlig. Desslikes kanske ock dess glädje. Det är sådana bagateller, som kunna framkalla så den ena som den andra. De vexla så hastigt, så skenbart nyckfullt, från den uppsluppaste glädje till den mest öfver- gifna sorg — och så mena vi, att dessa känslor kunna dock icke vara så synnerligen djupa. Men vi begå härvid ett oändligt misstag, ett misstag, som, dess värre, kan blifva menligt till sina följder, om vi låta det afgöra i vårt förhållande till de små.

Barnet känner *starkt* och *djupt*, så i glädje som i sorg; det är alltid djupt allvar bakom. Låt vara att dess känslor kunna röra sig om ting, dem *vi* anse löjligt obetydande; vi måste dock besinna, att för barnet med dess utvecklade begrepp kan denna obetydlighet för ögonblicket gälla allt, ja, hela lifvets lycka. Det uppgår helt och odeladt i mi- nutens stämning och sätter in *allt* sitt in- tresse i den sak, som för tillfället sysselsätter det. Barnet har aldrig några baktankar, så som vi store; det har aldrig mer än ett jern

i elden, men så är ock detta jern glödande varmt.

Vi vuxne, vi ha en sorg, som aldrig är svart, en glädje, som aldrig är hvit. Det är aldrig, kan aldrig vara något helt och odeladt i våra känslor, dertill förströs våra tankar för mycket af allsköns vexlande omsorg. I vårt känslolif flyta de skilda färgerna samman till ett jemstruket grått i grått. Men barnets lif i sorg och glädje ligger som ett schack- bräde, ruta vid ruta i svart och hvitt, stämning om stämning, så vexlande och så skarpt skilda.

Så har barnet en egendomlig styrka att *lefva i ögonblick*. Från en sida sedt, ligger väl häri ock en svaghet, om man så vill. Men det gör dess lif skönt och rikt.

Ett lif som i hvarje af sina ögonblick lefves helt, med *full styrka, full kraft* — så är barnets lif. Det säger ja helt ut, när det säger ja; och säger det nej, så menar det ock nej.

* * *

En stor, en lyckosam egenskap finnes nedlagd hos barnet i dess *förmåga att vinna kärlek*. Dess förmåga att gifva kärlek, att sjelft älska är deremot mindre, än hvad vi i all- mänhet tänka oss. Barnet under sina tidi- gare år älskar icke djupt, och det kräfvdes långa och många dagar och mycken omsorg och kärlek att *helt* vinna dess hjerta.

Men hvilken lycka ligger ej för oss vuxne deruti att kunna gå till våra barn med hela vårt hjertas förtroendefullhet och kärlek! Huru misstänksamt skygge äro vi icke att annars gifva af dessa våra innerligaste och därför ock sårbaraste känslor! Vi känna ett brinnande behof att gifva kärlek och mötas åter af sådan, gifva förtroende och finna det igen. Men vi frukta att missförstås af den ene, befara att kallt afvisas af den andre.

Vi söka med brinnande ängslan igenom hela kretsen af menniskor, som omgifver oss, för att finna ett föremål, dit vi våga gå med vårt hjertas gåfvor, men vi finna intet. En oändlig smärta skär oss i själen, och den kärlek, som skulle så att säga »hålla vattnet öppet» man och man emellan, qvinna och man emellan, den sluta vi inom oss själfva i skygg misstro.

Då äro barnen vår räddning; till dem våga vi gå utan fruktan att mötas af missförstånd och af likgiltighet. Vi egna dem odeladt vår förtroendefulla kärlek; ej minst i detta afseende äro de oss gifna till hjälp och välsignelse!

* * *

Hur härlig är icke barnets oskuld — dess dyrbaraste prydnad! Jesus af Nazareth sade en gång, att barnets engel oafbrutet vågar se dess fader i himmelen i ansigtet. Skulle männe vår engel — ty äfven vi vuxne hafva väl våra englar — skulle de kunna göra detta? Ack, för visso fingo de allt för ofta slå sina blickar i blygsel ned!

Har ni blickat in en gång i barnaögon? Fjellsjön der den ligger, oändligt stilla, oändligt djup, kransad af de höga strändernas skogsram, speglar himmelen ofvan sig i sitt tysta sköt. Så ser du i barnets öga en återspeglning af Guds egen himmel.

Icke så, att barnets oskuld betyder, att det är utan synd. Men *medvetandet om synd* har ännu icke vaknat och grumlat dess själ, samvetets aggande röst har aldrig ropat om skuld till det oförderfvade hjertat.

* * *

Det är på barnets förmåga att tro vi måste lägga grundvalen till all pedagogik. Att i otid rycka barnet ur den lyckliga, soliga luft, der det växer till styrka och ädla krafter, är i sanning en fördömlig uppfostrareprincip. Låt det, så länge någon möjlighet gifves, få förblifva i den hela, blinda tro, som gifver åt dess lif ett så rikt behag.

Tids nog kommer världen med sin grymma lärdom. Det kan vara en fråga om år, men det kan ock vara en fråga om dagar, när detta smärtsamma »gjennembrud» ej längre står att förhindra. När barnet första gången upptäcker, att icke allt är, hvad det synes vara, att ej beständigt ord och gerning äro ett, att det finnes *lögn* i lifvet — hvilken oändlig uppvaknandets bestörtning! Som en blix från klar himmel slår denna förfärliga kunskap ned i dess själ och bränner der dess första sår — ett absolut oläkligt sår.

Det fulla okritiska förtroendet är för alltid förbi. Tänken eder ett litet barn, som aldrig förr i sitt lif sett en sjö. Så kommer det en dag, en vinterdag, med sin fader till sjön. Den ligger nu täckt af fast, bärig is, och barnet kommer aldrig att tänka sig sjön annorledes än med detta jemna, fasta golf spändt deröfver, när det vandrar vid sin faders hand öfver isen dag efter dag. Det tror fullt och fast, att det evigt skall förblifva så.

Men så en dag — det har blifvit vår, och barnet går öfver sjön — *brister* isen! Det vinner en erfarenhet, men det förlorar sin fasta tro. Det kan nog sedermera vänja sig vid denna erfarenhet; det blir dock aldrig åter det samma, som det var *förut*. I bak-

grunden står sedan beständigt denna samma, pinande tanke: isen *kan* dock brista . . .

* * *

Kunna föräldrarne så skarpt följa utvecklingen hos sitt barn, att de se, när detta sorgliga »gjennembrud» eger rum, då ha de sedan att gifva tiofaldt omsorgsfullare akt på det samma än om möjligt någonsin förr. Ty vid detta skede lär sig barnet, ej blott att *andra* kunna vara osanna; det lär sig ock snart, att det kan vara osant *sjelft*. Detta är det outsägligt smärtsamma!

Bäfvén derfor till baka, I kärleksfulle föräldrar, att kasta edert barn ut på hafvet, förr än det nödvändigt måste ske! Här gå vi ju dock så ofta, föräldrar, syskon, tjänare, och föra vårt lif inför barnens ögon så, som om *ingen fara vore*. Hvem vågar derutinnan taga sig fri från skuld.

När allt går sin naturliga gång, måste det visserligen förr eller senare en dag komma derhän, att barnet plötsligt och med obeskriflig smärta inser, att föräldrarne ej äro utan fel. Det behöfver väl icke betyda, att förtroendet från barnets sida till dem derigenom alldeles omintetgöres; detta kan räddas genom kärleksfullt arbete och omsorg. Men nu måste föräldrarnes hela sträfvan gå ut derpå, att visa barnet, huru, äfven om brister finnas, den goda och *ärliga viljan* aldrig saknas. Förhållandet mellan dem kan efter detta aldrig blifva det samma som förr; det kan dock endels räddas.

Men lätt, oändligt lätt, glider i dessa tider barnet ifrån dig. Det gäller en oafslätlig vaksamhet, en aldrig tröttnande omsorg. Framför allt, stöt aldrig, aldrig barnet med likgiltighet till baka, när det kommer till dig med sina små sorger och fröjder. Vi veta alla, huru djupt vårt innersta kränkes, om vi gå med en glädje eller, än mer, en sorg för att förtro oss åt en medmänniska, och denne då möter oss med likgiltighetens kyla. Aldrig i världen skulle något kunna förmå oss att efter detta på nytt öppna vårt hjerta för denna människa. Men i obetänksamhet kunna likväl föräldrar, som hysa verklig kärlek till sitt barn, dag efter dag, gång efter gång på detta sätt stöta det ifrån sig.

Dess många små förtroenden kunna väl ofta förefalla besvärliga och allt för obetydliga, när du sitter i ditt arbete, upptagen af viktiga sysslor. Men besinna, att för barnet är den vackra stenen, det funnit vid stranden, och som det nu skyndar att visa dig, för ögonblicket ett lika rikt glädjeämne som någonsin för dig sjelf den största fröjd. Och afvisar du det med otålighet, med ointresse — för visso kan du vara säker, att det så småningom drar sig till baka, sluter sig och blir dig främmande, utan resonnemang, utan att det kan hindras. Förfärlig blir den dag, när du då, för sent, upptäcker, att det glidit ifrån dig; *då* har du för alltid förlorat förmågan att uppfostra det och leda det på rätta vägar.

På detta beror till det hufvudsakliga det myckna famlandet och osäkerheten vid barnauppfostran, att det stora flertalet uppfostrare förlorat känslan af barnets innersta sjäslif, kännedomen om dess moraliska drag.

* * *

Visst är, att med den ömmaste omsorg från föräldrarnes sida förtroelighetsförhållandet till barnen kan bevaras i många och långa år. Kan man tänka sig en högre föräldralycka

än den, att dag efter dag, år efter år, i hvarje stund kunna säga till sig sjelf: »*jag ser hvar tanke i mitt barns själ!*» Det kräfver, detta uppfostringsarbete, oafslätlig uppmärksamhet och kärleksfullhet, det ställer höga kraf. Men det inviger ock dermed ditt lif åt den renaste och ädlaste glädje, som är dödliga gifven.

J. N—g.

Ung den dog.

*Med första rosen, som sprang i knopp,
vår unga kärkek slog ögat opp.*

*Med sista rosen, som vind spred ut,
den vackra drömmen var drömd till slut.*

*När sist vi möttes, jag så dig fann,
som hade aldrig vi sett hvarann;
dock drömmen, drömmen, den mins du
nog*

Den var så fager, att ung den dog.

Birger Mörner.

Om sällskapslif.

Hedersamt omnämnd vid Iduns 5:te pristäfling.

En af de gamla filosoferna har sagt: »Om någon gudamakt toge oss ur denna vimmelande menniskohop och försatte oss på något ställe i öknen samt gäfvé oss der öfverflöd af allt hvad naturen behöfver, men betoge oss möjligheten att träffa någon människa — hvem skulle vara så af jern, att han kunde uthärda ett sådant lif?» Här af framgår, att man länge insett och erkänt, att i menniskonaturen ligger ett oafvisligt behof att få meddela sig med andra; och att denna böjelse, som hvar och en, på sitt sätt, söker tillgodose, kan medföra både fördelar och olägenheter samt ålägger oss sjelfva stora skyldigheter, vilja vi visa med följande:

Menniskans böjelse för sällskap är för henne, helt visst, en anledning till mycket godt, såväl med afseende på de många fördelar, hvilka gemensamheten i arbete tillför hela vårt slägte, som ock för den enskildta personens andliga utveckling, ty genom samspråk med sanna och upplysta menniskor skingras okunnighetens och tviflets mörker, sinnets störda jemvigt återvinnes, och de spörjande, irrande tankarne lägga sig till ro eller lemna rum för nya bättre sådana.

Genom umgänget med menniskor lära vi känna mången god karaktär, som kan verka förädlande på vår egen; förvärfva må hända någon vän, som varnar oss, då vi äro på villovägar, uppmuntrar och stödjer oss, när våra egna krafter öfvergifva oss och mötande svårigheter komma oss att tro, att våra bästa afsigter och redligaste sträfvan varit förgäfves. Tankeutbytet med andra skänker oss en grundligare kännedom om oss sjelfva och den värld, i hvilken vi befinna oss; vi lära oss inse, att vi icke kommit till världen för att i ensamheten »nedgräfvå vårt förlänta pund», och att vi kanske tjena Gud bäst, då vi lefva och arbeta midt ibland våra medmenniskor, samt att detta, äfven om det sker i ringhet, kan ske till hans ära och deras nytta.

Sammanvaron med andra kunna vi under inga förhållanden helt och hållet undandraga

oss, ty redan för vidmakthållandet af det materiella lifvet behöfva vi hvar andras bistånd, och inom det andliga området gör den egna förmågans otillräcklighet sig lika känbar.

Men om umgänget och sällskapet, rätt njadt, har sina fördelar, så medför det, brukadt utan mätta och urskiljning, många olägenheter och länder dervid till skada och förderf. Lusten att ständigt omgivas af sällskap urartar snart till ett ytligt kringfladdrande från den ena förströelsen till den andra och betager oss hågen för hvarje allvarlig sysselsättning; i stället för den vederqvickelse vi söka, finna vi, måhända, tomhet och lifsleda.

I sällskapslifvet måste vi uppoffra något af vårt eget väsende och åtminstone i någon mån rätta oss efter andra, och ehuru detta kan anses vara nyttigt i många fall, så komma vi likväl härigenom, om vi icke taga oss i akt, lätt nog att endast »se med andras ögon» och löpa sålunda faran att förlora vår egen individualitet. Välja vi icke sorgfälligt vårt sällskap, d. v. s. utgöres icke detta af personer med redbara tänkesätt och rena seder, så äro vi att djupt beklaga, ty hvilken karaktär är väl så stark, att den kan emotstå det dåliga exemplet inverkan?

Slutligen vilja vi något beröra de *skyldigheter*, sällskapslifvet ålägger oss, och bland dessa räkna vi förnämligast iakttagandet af ett sådant uppförande, att vi icke gifva andra ett skadligt föredöme; men emedan vi förut talat om exemplets makt, så erinra vi blott om, att ingen människa är så obetydlig, att icke hennes exempel kan utöfva ett godt eller ondt inflytande på andra.

Vår skyldighet är alltså att hafva en noggrann uppsigt öfver oss sjelfva, att tillse, att våra ord och handlingar äro goda; korteligen sagdt: vi måste tänka först och tala och handla sedan, och icke tvärtom. Vi böra derjemte med lugn höra andra uttala sina åsikter, om än dessa skulle befinnas vara stridande mot våra egna, och vid en diskussion, af större eller mindre vikt, alltid låta det vara oss kärast, att sanningen kommer till sin fulla rätt, äfven om vi sjelfva dervid icke få behålla sista ordet.

Sucka vi under svårigheter och bekymmer, må vi likväl söka afhålla oss ifrån att med vår ledsnad allt för mycket betunga de personer, med hvilka vi äro i sällskap; om vi nämligen icke kunna, eller ens böra, visa en glädtyghet, som vi icke känna, så är det dock vår pligt att i umgänget med andra till en viss grad beherska vår sorgbundenhet. »Hafva vi icke af naturen ett gladt lynne, så måste vi bemöda oss om att förvärfva den själens blidhet, som väl går upp emot, ja, öfverväger ett sådant.» Genom godhet och vänlighet skola vi sprida trefnad omkring oss, hvart helst vi komma; och dessa egenskaper äro — lyckligtvis — icke ensamt förbehållna åt någon viss klass eller samhällsställning, utan kunna egas äfven af den människa, som saknar alla yttre imponerande fördelar.

A. L. B.

Från våra badorter.

II.

Särö saltsjöbadort.

Af *Elsie Calliau de Lisle*.

Prisbelönad vid Iduns femte täfning.

Käraste Thecla!

Ditt senaste bref med begäran om några upplysningar om badorten Särö, i händelse du

skulle känna dig hågad att för sommaren nedslå dina bopålar derstädes, både gladde och öfverraskade mig, och skyndar jag derför att genast besvara det.

Särö är verkligen *une connaissance à faire*, en bekantskap man sent glömmer, och som man aldrig ångrar att hafva gjort. På samma gång den erbjuder alla en vestkustbadorts behag, eger den äfven ett landtligt idylliskt, enkelt och okonstladt lifs alla fördelar. Behagligare plats för en sommarvistelse vid hafvet är omöjligt att välja. Men för att du må få en helgjuten bild både af stället sjelft och resan dit ut, föreslår jag, att du och jag i tankarne företaga en lusttur, så snart den prydliga förstklassiga passagerareångaren *Särö* börjat sina turer en af de sista dagarne i maj.

Tillåt mig dock först att förutskicka en liten geografisk redogörelse för Särös läge. Redan af namnet, antar jag, du gissat, att det är en ö. Den är belägen i norra Halland och Slöps socken, $2\frac{1}{2}$ mil landvägen från Göteborg och 1 mil från Kungsbacka samt på tre sidor omgifven af hafvet, på den fjerde genom ett smalt sund skild från fastlandet, dit tvänne broar, en kör- och en gångbro, leda. Särö lämpar sig särdeles genom sitt sunda, förträffliga, i hafvet framskjutna läge och genom sin härliga furuskog både till en hafs- och skogsluftskurort, som ock till vanlig sommarvistelse.

Du känner ju Göteborg sedan dina Marstrands- och Lysekils-sejourer och vet således, hvar vestkustens båtar ha sin plats vid stenpiren; och alltjemt antagande, att du är villig göra den lilla, något öfver halfannan timme långa, färden ut till hafs, skynda vi ned till ångbåten i lagom tid för att hinna med.

Ångbåten glider ut från land, sedan vanliga kommandoord uttalats, och ilar den kända vägen förbi Masthugget, Majorna och Nya varfvet på ena och på andra sidan Hisingen med sina upplagsplatser, Lindholmens och Eriksbergs mekaniska verkstäder, villa »Tannhäuser» m. fl. ställen ut till Elfsborg. Här styres kosan söderut, och strax till venster se vi den lilla, af göteborgare af medelklassen lifligt besökta badorten *Långedrag* med sitt café *Miramar*; till höger om oss skyntar en annan mindre badort, *Bratten*, belägen på *Styrsö*. Vi ånga vidare öfver *Askimsfjordens* glittrande böljor, och vi se, huru småningom den, för den vestra skärgården egendomliga, ofta i orange skiftande, mörkvioletta färgtonen öfver den kala, klippiga stranden börjar antaga en grönaktig anstrykning. Vi komma närmare, och snart framträder som en slående kontrast till den omgifvande kalheten en skogklädd, fagert grönskande ö framför oss till venster. En glad känsla af öfverraskning griper oss, och vid åsynen af den första täcka villan bestormas den välvillige och uppmärksamme kaptan Clase med frågor, som han på ett tillfredsställande sätt besvarar. Villa efter villa framträder, och till sist fångas våra blickar af något, som lär vara för Särö alldeles egendomligt: en rad små hus, försedda med väldiga markiser stå nemligen utskjutna i vattnet. Vi upplysas om, att det är dambassinerna. Här kunna Evas döttrar tumla om i det friska, stärkande vattnet, antingen under markisens styrkande duk, eller ock i öppna hafvet, ohindrade af plankväggar eller andra stängsel. Det ligger något pikant öfver hela anordningen.

Båten har svängt, den lägger till, och vi gå i land. Efter några steg möta vi godsets ar-

tige egare, som skyndar att låta presentera sig och erbjuder sig att blifva vår ciceron och ge dig de upplysningar du önskar, må hända anande din hemliga afsigt, att välja Särö till vistelseort för sommaren. Under vänligt samspråk för han oss genom en härlig, skuggig allé af löfträd öfver den främre delen af ön, som liknar en förtjusande, väl vårdad park, der tretio eller fyrtio villor ligga inbäddade än här än der bland lummiga träd och buskager, än närmare, än fjernare hvar andra, fram till herrgården, der restauration, apotek, telefon, bageri, gårds- och badkontor äro belägna. Hvar helst blicken faller, smekes ögat af den rikaste vegetation; leende, mjuka former, vackra förtoningar öfver motsatta strandens klippor och stämmningsfulla, dystert högtidliga grandungar.

Från ångbåtsbron till dambassinerna leder långs den klippiga stranden en liten väg, der badgästerna gerna svärma under qvällens timmar, då månen öfvergjuter land och haf med sitt silfver.

Bortre delen af ön, Nordanskog och Vester-skog, täckes af väldiga furor och sekelgamla ekar, mellan hvilka smärta, hvitstammiga björkar framskynta, under det att mörka idegranar samt al- och hasselbuskar ge behörig relief åt det hela.

Upptrampade stigar leda genom skogen i alla riktningar ut till hafsstranden, der de friska fläktarne från *Kattegat* bringa helse och ny kraft till tröttade sinnen och åt af arbete och öfveranstängning medtagna mänskliga organismer.

Som orsak till att Särö, olik den omgifvande kala skärgården, eger en sådan yppig vegetation, förmåler sagan, att då under förgångna tider fiender härjade Hallands kust, en ung officer bland fienderna förälskade sig i dåvarande Särö-egarens dotter, och att denna vestkustens perla till följd deraf förskonades från brand och plundring.

Floran är särdeles rikhaltig på sällsyntare växter; bland dem må dock endast nämnas *Linnea borealis* och *Pyrola uniflora*; vid stränderna återfinnas jemte de vanliga strandväxterna flera rara varieteter.

(Forts.)

Qvinnogymnastik.

En serie uppsatser efter »Vort Hjem».

II.

De öfningar, till hvilka vi här vilja gifva anvisning, höra icke till något visst, strängt begränsadt gymnastiksystem, vare sig svenskt eller utländskt. Syftet är ju endast att skaffa utöfvaren den bästa möjliga kroppsliga utveckling; derför äro ock de egentligen svenska rörelserna supplerade med en stor del öfningar, hemtade från dansk, tysk och fransk gymnastik, så att de alla till sammans bilda ett organiskt helt, hvari de skilda elementen ömsesidigt understödja och utfylla hvar andra.

Vi skilja mellan *fristående öfningar* och *apparät-öfningar*. Det är naturligtvis närmast de förstnämnda, som egna sig för bruk i hemmet; men vi skola dock medtaga en del öfningar på det så kallade »racket». Denna apparat kan nämligen med lätthet anbringas i hvilken som helst dörröppning utan att skada och utan att lemna märken efter sig vid borttagandet. När apparaten ej är i bruk, kan den ställas undan i en vrå. Den är så godt som outslitlig och kan anskaffas med ringa utgift. För utvecklande af arm- och bröstmusklerna är »racket» ovärderligt, och vi uppmana derför på det varmaste våra läsarinnor att anskaffa det. De skola helt säkert icke ångra sig.

Till att börja med vilja vi emellertid hålla oss till de fem »fristående rörelser», som, så att säga, utgöra gymnastikens abc, och som dagligen borde utföras af hvarje någorlunda rörlig människa. De äro icke mera invecklade, än att de alla till sammans kunna utföras på en minut; men vi skynda oss dock att

tillägga, att, om de skola göra sin fulla nytta, torde det vara lämpligast utföra dem i något långsammare tempo. Den vexlande rörelsen har just till mål att gifva de olika musklerna den spänning, som är nödvändig för deras fullständiga utveckling. Glida rörelserna för snart öfver i hvar andra, få ej alla musklerna tid att spännas, och dermed går rörelsens betydelse förlorad.

Härmed öfvergå vi alltså till beskrifvandet af de ofvan nämnda fristående rörelserna, i det vi i dag sysselsätta oss med de två första utaf dem. Text och bilder skola väl — hoppas vi — gifva tillräcklig vägledning att riktigt utföra dem, och vi uppmana på det varmaste våra läsarinor att öfvervinna den menskliga skötesynd, som heter maklighet, och raskt taga itu med saken. Här gäller som så ofta: »väl börjad är halfgjordt arbete».

Rörelsernas namn äro:

1) Sträckstående knäböjning.

2) Bålrullning.

Sträckstående knäböjning afser att göra tå-, fot-, knä- och höftled smidiga, stärka ben- och underlivsmuskler och bör med daglig öfning delvis kunna förebygga den vanliga benåkomman »vatten i knäet».

Armarne böjas med händerna mot skuldrorna och sträckas derefter uppåt i den så kallade sträckstående ställningen.

I det man bibehåller denna sträckta, lodräta ställning, häfver man sig upp på tå (fig. 1) och böjer

Fig. 1.

långsamt så djupt ned i knäen, som man kan (fig. 2). Från denna ställning reser man sig åter långsamt upp, sänker ljudlöst hälarne till golvet, böjer armarne mot skuldrorna och sträcker dem derpå hastigt ned efter sidorna.

Fig. 2.

Fig. 3.

Bålrullning smidiggör och utvecklar buk-, sido- och ländmuskulerna och verkar kraftigt emot »håll» i korsryggen och öfver länderna. Vid denna rörelse bli just de muskelpartier, som i vanligheten ligga mest stilla, väl bearbetade. I tidigare dagar använde man åderlätning för »håll» öfver länderna, nu brukas massage, men när man genom förständig öfning kan få dessa muskler utvecklade och blodcirkulationen i dem normal, hvarför då vänta till dess »hållet» kommer och för med sig både smärta och utgifter?

Händerna stödas på höfterna, och den venstra foten ställes något åt sidan för att bereda benen en fast ställning (fig. 3). Kroppen böjes så långt framåt,

Fig. 4 a.

att dess midtlinie bildar en half rät vinkel med den lodräta linien, och under fortsatt rullning föres kroppen till venster — bakåt — till höger — framåt och åter upp (fig. 4 a och b).

Fig. 4 b.

Man måste iakttaga att icke böja knäen eller halsen och att böja kroppen lika djupt i alla riktningar. På samma sätt upprepas rörelsen med rullning till höger. De, som kunna tåla det, böra utföra denna och de öfriga fristående rörelserna två till tre gånger efter hvarandra. Om dagen derefter någon ömhet i musklerna skulle infinna sig, är detta blott ett bevis på, att vederbörande utförd rörelsen ordentligt. Denna ömhet skall vid fortsatta öfningar ej åter infinna sig, förutsatt, väl att märka, att man företager sina gymnastiköfningar dagligen.

Teater och musik.

Kungl. operan återupptog i lördags Andreas Halléns »Harald Viking». Att denna opera vid sitt framträdande i Tyskland skulle väcka berättigadt upprett och lifligt bifall inom det wagnerianska lägret, kunna vi godt förstå. Ty tonsättaren har ej blott ytterst nära lyckats följa den store Bayreuthmästaren i spåren, utan nästan, som man vill påstå, öfverträffat honom. Huru som helst, operan har sina förtjenster så väl som sina skuggsidor och bör ingalunda, helst som ju vår operaliteratur ej just är vidare rik, försvinna från repertoaren. Hvad utförandet beträffar förtjenar detta i många afseenden loford. Vi undra dock, om ej det orkestrala partiet, som i sina väldiga tonvägor stundom alldeles dränkte såväl solisternas som körens röster, utan men skulle kunna något modereras i styrka. De sjungande måste lägga i dagen onekligen halsbrytande kraftprof för att någorlunda kunna göra sig hörda. Bland de uppträdande förtjena särskildt fröken Ek (Sigrun), fru Edling (drottning Bera) och hr Nygren (Erik) be-

röm. Hr Brun hade nog flere lyckliga moment, men den föga sympatiska stämman förmådde ej skänka något intresse, någon värma åt hjeltens uppträdande. Hr Lundqvists föredrag af den sköna vårsången i första akten är både känt och välkänt. Det hela leddes förträffligt af tonsättaren sjelf. Publiken var ledsamt nog — våra få svenska tonsättare borde i alla fall bättre uppmuntras! — fåtalig, men syntes mycket belåten med sin afton. De uppträdande framkallades upprepade gånger, slutligen äfven kompositören.

I nästa vecka begynner hr Conrad Behrens sitt gästspel å k. operan. Han kommer bland annat att uppträda i »Hugenotterna», »Alphyddan» m. fl.

Under loppet af kommande vecka torde likaledes Offenbachs präktiga opera »Hoffmanns sagor» varda färdig till uppförande.

K. dramatiska teatern har efter fru Hennings afresa återupptagit »Fruen från hafvet» med fru Olga Fähræus som Ellida. På fredag i denna vecka gifves »Vildanden» med fru Bäckström (f. Sandell) för första gången som Hedvig. Nästa måndag gifves för första gången »Den vilda jagten», lustspel i 4 akter af Ludvig Fulda, fri öfvers. från tyskan af Oscar Wijkander. Detta stycke lär å en stor del af Tysklands scener gjort mycken lycka.

Svenska teaterns senaste program upptager 3-akts-lustspelet »Nervösa fruntimmer», en fransk produkt, för hvilken hrr Blum och Toché bära hedern, och som onekligen är rolig. Att den nu på denna teater, så när sagdt, fallit, beror uteslutande på teaterentreprenörens kritiklöst öfverdrifna puffande i förhand, hvilket uppjagat förväntningar, som ej rimligen kunde fyllas.

Sant är, att ej denna scen för närvarande eger krafter att gifva en slik fransk fars med nödig fart och élan. Men af de mera betydande roll-innehafvarne gjorde dock flere ett godt arbete. Främst ställa vi hr Warberg som den hederlige sockerbagaren, hvilken öfver sitt parti lyckades breda en verkligt naturligt och saftig komik. Fru Stenfelt sekunderade honom ypperligt, och fru Lundberg gjorde en elegant hurtig typ af sin unga »nervösa» grefvinna.

Som fyllnad under de gångna afnarne ha tvänne skilda småpjeser stått på programmet, båda bagateller, som äro gjorda endast att glömmas.

Vasateatern afslutar om söndag sin sejour med »Riddar Blåskägg», hvarefter fröken Anna Pettersson, hrr Kloed, Gründer och Hirsch samt teaterns kapellmästare Halldén företaga en kort turné i landsorten.

En andlig konsert gifves om lördag i musikaliska akademien till förmån för Barnhemmet vid Lugnet. Mest för det behjertansvärda ändamålet, men ock för det goda programmet, hvarvid bl. a. grefvinnan Taube medverkar, torde denna konsert vara förtjent af uppmärksamhet.

Den 1 maj.

Ett storstadsbarn.

Berättelse för Idun

af Johan Nordling.

(Forts.)

III.

Ridån faller.

Länge låg så Ruth, försänkt i hejdlös gråt, på knä vid den febersjukes hufvudgård. Länge — ack ja, ty för Klara, som med böjdt hufvud på afstånd förbidade, att smärtans första våldsamhet skulle lägga sig, medan hennes bruna, vänliga ögon fördunklades af tårar, föreföllo minuterna som långa sorgliga timmar. Den sjuke, gamle koristen tycktes sakna allt medvetande, om hvad som föregick. Han låg på rygg med de rödsprängda ögonen stirrande mot taket och en evig qvidan på sina torra läppar, endast sällan afbruten af några osammanhängande, muvlade ord.

Så småningom syntes Ruth lugna sig; och den öfvergifna gråten domnade af i långa snyftningar, som stötvis skakade hennes späda

gestalt. Klara gick då fram och lade sakta sin hand på hennes skuldra.

»Försök vara modig och lugn, kära lilla Ruth,» förmanade hon; »vi få först och främst tänka på pappa Rebolledo, som ligger här utan tillsyn och vård.»

Ruth reser sig långsamt och tungt. Hon böjer sig fram öfver den gamles febreröda ansigte och söker fäfängt fånga en blick ur dessa bristande ögon.

»Älskade pappa Rebolledo,» hviskar hon, medan hennes läppar skälftva; »känner du ej igen din Ruth, din stackars olyckliga flicka, som kommer för att alltid vara hos dig? Gör du ej det? Ack, säg, säg att du gör det!»

Men den sjuke kastar endast oroligt sitt brännheta hufvud, efter hvars tinningar och panna det gråa håret klibbar af svett, fram och åter på den smutsiga kudden; och ur de orediga ord, som då och då gå öfver hans läppar, kan ej ens det skarpaste öra utleta något sammanhang.

Den praktiska Klara är redan i full gång att söka åstadkomma någon skymt af ordning och trefnad i det vanvårdade rummet. Fönstret öppnas och en frisk fläkt af den regnlumma, fria luften drar in som en balsam i den skämde kammarqväfvän.

»Denna ljumma luft kan omöjligt skada en febersjuk,» säger hon; »han kan väl behöfva dra ett friskt andedrag.»

»Men först af allt måste vi väl nu ha hit en läkare,» säger Ruth.

»Jag tänker just derpå. Du får ta vagnen och fara till närmaste håll. Kusken känner nog någon adress.»

»Jag — nej jag kan icke lemna pappa Rebolledo — omöjligt,» utbrister Ruth med en ångslan, som ville man med våld slita henne derifrån.

»Se så, kära mitt barn, var nu förständig och lyd. Du kan icke reda dig här ensam, om jag skulle fara. Och så kan den andre, »musikanten», komma när som helst. Hur skulle du ta dig fram med honom? Skynda nu, det är ju lika viktigt som något att få en läkare hit.» Och Klara, som hade riktiga kommandantlag och växte med situationen, hon stod redan på förstugubron och gaf kusken ordres, långt innan Ruth fick tid att tänka på några vidare invändningar.

Helt kort efter att Ruth hade rest, hörde Klara ljudet af tunga, osäkra steg utanför det öppna fönstret; så smälde det i dörren, det blef ett ramlande bland buteljerna ute i köket, och hon förstod, att det var »musikanten», som kom. Det var tydligt att han var drucken; och hennes modiga lilla hjerta krympte för ett ögonblick af qvinlig räddhåga, der hon satt i andlös förbidan vid den döendes bädd. Ännu hade han ej upptäckt henne, men om ett ögonblick skulle han vara derinne!

Den sjuke stönade högt. Till svar höjde »musikanten» ute från det andra rummet en rå, rusig stämman, som kom den unga qvinnan att darra:

»Suckar du efter bränvin, gamle komediant? Jo, jo, det kostar nog på, när man inte längre kan öppna munnen! Om jag bara fick tag i den fördömda buteljen; jag vet, att det skall vara en sqvätt kvar.»

Nej, Klara kunde icke bli sittande längre — det var omöjligt att släppa den druckne in i detta sjukdomens rum! Hon samlade i ett ögonblick allt sitt mod, reste sig och steg hastigt ut i det yttre rummet, i det hon sköt igen dörren bakom sig.

»Musikanten» blef till en början så bestört vid denna oväntade syn, att hans mål förstummades. Han raglade baklänges ett par, tre steg och blef stående stödd mot väggen med fänigt stirrande blick. Klara begagnade sig hastigt af öfvertaget och sade, i en ton så bestämd och myndig, att den förvånade henne sjelf:

»Ni måste vara tyst här och får inte gå dit in. Pappa Rebolledo är illa sjuk, och han får inte störas. Jag och ett fruntimmer till, som äro hans gamla vänner, ha kommit hit att sköta honom. Och om ett ögonblick ha vi läkaren här!»

Läkaren, ja, läkaren — huru lyssnade hon icke i spänningsfull oro efter hjulen från Ruths vagn, som skulle komma med undsättning, medan hon stod ansigte mot ansigte med den otillräknelige drinkaren utan någon att kalla till hjälp! »Musikanten» hade visserligen ej ännu visat tecken till några våldsamheter eller fiendtlighet; men hvad kunde ej i hvarje ögonblick falla honom in, om han vredgades öfver detta intrång i sitt hus.

Klara fick vänta ännu några sekunder, innan den andre kom sig för att gifva något svar till hennes ord. Men till sist, sedan han mönstrat henne med osäkra blickar från topp till tå, säger han med en nästan godmodig ton i stämman, som genast fördubblade Klaras mod:

»Ser man på, ser man på! Det var mig en schangtil och kavat fru.»

Hvarpå han omedelbart gjorde helt om och lydigt ramlade i väg, ut ur rummet och huset.

I det samma stannar den efterlängtade vagnen på gatan nedan om berget, och läkaren och Ruth stiga ur. Ruth är nervös, upprörd, bråd att komma till baka.

»Ack, herr doktor, herr doktor, det kan väl inte vara något farligt? Han kan väl alltid räddas?», och hon skyndar på sina steg, så att hon hinner in långt före den gamle stelbente medicinmannen.

På trappan i regnet sitter »musikanten», slagen och from som en våt hund, och följer med dumma, omtöcknade blickar alla dessa

inkräktande främlingar. De gå honom förbi, utan ett blick, ett ord.

I kammaren vrider sig pappa Rebolledo allt vildare på sin bädd, hans ögon stirra glasartadt, hans torra mun flämtar ångsligt efter andan. Hur hänga icke de bägge qvinnornas ögon vid läkarens ansigte, medan han lutad öfver bädden gör sin korta diagnos! Han är van att beherrska sig, denne veteran i läkekunstens tjänst, och hans drag vittna hvarken för eller emot, der han lyss till bröstets rosslingar och räknar pulsens slag.

Så reser han sig och vänder sig om. Ruth sträcker ofrivilligt händerna emot honom, liksom avfärdande en fruktad fara. Och när Klara, som skyndar att förekomma honom, sakta frågar: »är det för sent?» ger han blott en stum nick till svar.

Åter bryter tårarnes störtflod öfver Ruths kinder, och hon kastar sig i våldsam förtviflan tvärs öfver sängen och pappa Rebolledos kropp. Hon slår sina armar om hans bröst, hon hviskar de kärleksfullaste smeknamn, ödmjukt tiggande böner vid hans öra: att han ett ögonblick, en enda sekund skulle känna sitt barn — hon framsnyftar de mest öfverdrifna sjelfförebärrelser, ropar i ångest... Klara vill lugna henne, få henne bort från bädden.

»Detta dödar ju både honom och henne», säger hon åt läkaren och fattar förvirrad hans arm.

Men denne håller henne tillbaka.

»Låt henne hållas», säger han. »Mannen är redan död.»

Ja, pappa Rebolledo var död. Han hade med ens blifvit så märkvärdigt stilla i Ruths armar, hans ögon stannade, hans jemmer var förstummad. Ridån hade gått ned öfver den gamle koristens sista akt.

Men ännu fortfar Ruth att bedja och gråta vid hans bröst, som skulle hon kunna göra det omöjliga och väcka döden till lif.

Klara går till fönstret, böjer hufvudet mot karmen och ser ut; hennes hjerta sönderlites af att se väninnans sorg, och hon måste ha luft, luft. Läkaren kommer efter och säger med en hviskning:

»Låt den första smärtan lägga sig och för henne sedan härifrån. Jag sänder ett bud till er man, att han kommer upp att hjälpa er.»

Han går; och de två qvinnorna äro ensamma med den döde. Den regntunga himmelen brister plötsligt, som sloges dess tunga kupa in af en mäktig hand; en knippa klart solsken skjuter med ens in öfver scenen i rummet.

Då går Klara fram till bädden, böjer sig och kysser Ruths våta kind.

»Nu är pappa Rebolledo i frid», säger hon. Och efter en paus tillägger hon:

»Himmelen klarnar...»

(Forts.)

Matlagning.

Falska hjärpar. Af en god kalfstek skäras bra stora skifvor, hvilka hoprullas och fyllas med fläsktärningar, omknytas med en tråd och läggas tätt intill hvarandra i en stekgryta. Stekas som fogel och spådas med mjölk. Såsen afredes med något grädde. Af benen och det öfriga af kalfsteken kan man med tillsats af litet grönsaker koka en god soppa. *Lalage.*

Plättar. $\frac{1}{2}$ k:n mjölk, $\frac{1}{3}$ d:o grädde, $\frac{1}{8}$ d:o skiradt smör, 2 st. ägg. Äggen vispas först, deri inarbetas mjöl, spådes litet i sänder af grädden dessemellan; man invispar mera mjöl, derefter smörret och sist mjölken. *Frida N. N.*

Bakning.

Kanelkringlor. Tag 2 skålp. uppjäst hvetedeg, arbete deruti 1 skålp. mjöl; då det åter jäst upp mycket väl, inknådas på bordet 1 skålp. urtvättadt smör och mera mjöl, att degen blir mycket hård; uttages i små kringlor, som hvälfvas i groft socker och kanel. De böra ej jäsa, utan gräddas strax i svag värme, så att de torka med det-samma. *Frida N. N.*

Punschbaka. Tre ägg vägas; samma vikt socker invispas till smeten höjer sig, då iröres mjöl till sockrets halva vikt. Gräddas i form. Då kakan är kall, skäres den midt itu, vågrätt; på båda halvorna slås bra nog med punsch.

På undre botten lägges hallonsylt, hvarefter bottnarne läggas ihop; kakan skäres i kilar och öfverslås med vispad grädde, som bör tränga ned mellan bitarne. *»Lilly».*

Konservering.

Att fördrifva mal och andra skadliga insekter från pelsverk, ylletyger, möbel-öfverdrag m. m. 1 ort kamfert, 1 ort lavendelolja, 1 ort malörtolja, 5 à 6 droppar kreosot och 12 ort rektificerad sprit blandas genom omskakning väl tillsammans i en korkad flaska och strykes med en liten pensel eller pennfjeder på papper, som fästes vid den

sak, som skall förvaras. Ryssolja är ock ett bepröfvadt medel mot mal; strykes på gråpapper. Köpes på apoteket, helst i ett djupt tefat. *Frida N. N.*

Strykning.

Stärkelse. Engelsk s. k. »Briljant glansstärkelse» är den bästa sort, jag använt. Hvarje paket innehåller 4 st. mindre påsar; lätthandterligt och tillika drygt. Man kan i hvarje paket, som kostar 25 öre, stärka 12 skjortor, 1 dussin kragar och 1 d:o manchetter. Bruksanvisning följer och stärkelsen finnes vanligen i hvarje kryddbod. *Frida N. N.*

Efterrätter.

Goda efterrätter af gammalt hvetebröd. Skär nått af alla bruna kanter, rif brödet på ett rifjern, vispa 3-4 hela ägg med 1/4 kanna god gräddmjölk. Blanda sedan brödet deri tillika med 3 matskedar socker, 3-4 finstötta kardemummor, ett par stötta bittermandlar, en handfull rensade russin, ett vinglas konjak eller punsch. Slås i en smord form, gräddas i ugnen, ätes varm med arraks- eller konjakkssås.

En annan. Bred på smörgåsar af hvetebröd, smörj en form, lägg ett hvarf smörgåsar, så ett hvarf sylt (hallon och krusbär), så åter ett hvarf smörgåsar och sylt, till formen blir nästan full; vispa så upp 4 ägg och 1/4 kanna tunn grädd och fyll formen dermed. Gräddas i ugn, ätes med vaniljsås; mycket god. *Maria.*

Bostaden.

Ordning i hemmet. På grund af ordningens stora betydelse för trefnaden så väl inom som utom hus har rätteligen derom mycket ordats. Af det mesta, som i detta ämne framställts, kan man ju göra en kort sammanfattning, på det att det må lättare kunna ihågkommas: plats för hvarje sak och hvarje sak på sin plats; bestämd tid för hvarje göromål och hvarje göromål på den bestämda tiden. *Lalage.*

Handarbeten.

Varma strumpor. För att få tjocka, varma och starka strumpor för jägare och andra, som gå mycket till fots, kan jag rekommendera följande stickning. Man arbetar strumpan med två nystan, som gerna kunna vara af olika färg. Om man har t. ex. blått och rött garn, stickas hvar annan maska med det blå och hvar annan med det röda garnet. Stickningen går lättast, om man lägger den ena garnändan som vanligt öfver venstra pekfingeret och den andra änden öfver det högra och lägger den under högra stickan, sedan man med denna fattat i maskan på det sätt, som våra mödrar nog känna till. Med någon öfning märker man snart, att det ej är så svårt att utföra, som man först frestas att tro. På detta sätt stickade strumpor bli randiga på längden och äfven ganska mjuka, om de ej stickas allt för hårdt. — Ett par till prof kunna erhållas mot postförskott genom *Lilly.*

Tröjvirkning. En treflig virkning till undertröjor af ylle utföres på följande enkla sätt. Man lägger upp 150 maskor med en grof virknål och mjukt, fint tröjgarn, sluter deraf en ring och virkar första hvarfvet med vanliga maskor, hvartil man dock icke får lägga garnet om nålen först, utan maskan genomdrages med det samma, så att den blir mycket låg. Vid nästa och följande hvarf iakttagas, att man icke för nålen genom bakre delen af maskorna i föregående hvarf, utan tages alltid i främre delen. Denna obetydliga förändring af den vanliga virkningen åstadkommer ett vackert ruttmönster, om virkningen sker löst. Sålunda fortsättes tills man från nedre kanten på tröjan får önskad längd upp till ärmhålen. För dem göres med den löpande ändan en uppläggning af 50 maskor. Nästa maska virkas tätt bredvid den, som föregick uppläggnigen, och man fortsätter som förut halfta tröjans vidd framåt. Der göres en liknande uppläggning för det andra ärmhålet. När man kommer tillbaka till första ärmhålet, virkas det lika som första hvarfvet på tröjan. Naturligtvis äfven det andra. Sedan virkas rundt omkring som förut, så att axelstycken bildas. Man glömmes ej bort, att en hoptagning göres numera i hvarje vinkel och för hvarf. På detta sätt fortfares tills halsringningen

blir lagom vid, då man virkar en liten udd. Ärmarna virkas till den längd man önskar och förses äfven med en udd. Till en ordinär tröja räcka 100 gram garn. *Lilly.*

Hvarjehanda.

När man spiller mat eller flott på en het jernspis, kan man genom att strö litet sand på stället hindra allt os, som deraf uppkommer. *Maria.*

Bläck- och rostfläckar på linne borttagas lätt medelst 2 delar vinsten och 1 del alun, upplösta i vatten. *Maria.*

Ägghvita uppvispas lättast, om man tillsätter litet salt; ju kallare äggen äro, dess förr skumma de. *Maria.*

Läkareråd.

Greta. Elak andedrägt beror antingen på dåliga eller illa sköta tänder — och detta torde vara den vanligaste orsaken — eller på affektioner i svalg och näsa. Äfvenså kunna sjukdomar i lungor eller mage vara anledningen. I de flesta fall vinnes förbättring genom att omsorgsfullt sköta tänder och mun. Man bör morgon och afton borsta tänderna väl, efter måltiderna adligna kvarstättande rester, samt under dagens lopp skölja munnen med aseptin eller en 3 proc. lösning af klor-syradt kali. Skadade tänder måste plomberas, vinsten borttagas, o. s. v. *Viola.* Fortsätt med kalla afrifningar. Drink morgon och afton ett halft glas *Karlstads jernvatten*. En badkur i sommar vore önskvärd.

Besväråd 63-åring. Fukta de angripna ställena med en lösning af 2 delar *naphol* på 100 delar *utspädd sprit*. Pudra derafter med potatismjöl.

Aira. Sannolikt sammanhänger detta onda med er oregelbundna reglering. Låt undersöka er af läkare.

O. T. W. Drink hvarje morgon en flaska arteficiellt *Marienbadervatten*. Tag så mycken motion som möjligt; iakttag fortfarande lämplig diet. Äfven vore det fördelaktigt, om ni hade tillfälle att om qvällarne taga ljumma sittbad.

Cajsa. Beror troligen på den i januari inträdda förändringen. — Låt undersöka er af läkare, helst specialist.

Thyra v. W. Helt säkert vore ombyte af vistelseort och omgifning här vid lag det bästa. Med medicin vinnes föga eller intet.

Si. Se svar till »Andtappa» i n:r 15.

Lisa-Greta. Utan undersökning kunna vi ej med bestämdhet besvara edra frågor; dock synes det oss osannolikt, att här är fråga om lungdot. De af eder skildrade symptomerna likna mest reumatiska. Så vidt vi kunna bedöma saken, torde lämpliga bad (t. ex. gyttebad) vara det bästa för eder.

Göteborgska. Tag vid dessa tillfällen ett gram *antipyryn* (i lösning) och, om ni efter en timma ej känner lindring, ytterligare ett halft gram.

Sven. Tag på qvällen ett och ett halft gram *bromnatrium*.

Prenumerant. 1. Genom längre tid fortsatta tvättning med såpa och varmt vatten, 2. Kalla afrifningar hvarje morgon, 3. Chinapiller (*Phlula sulphatis chinici*) 3 st. 3 ggr dagligen.

4. Dessa fläckar ha ej alls göra med lefvern. Tvätta ansigtet morgon och afton med *pulveriserad borax* och litet varmt vatten.

Mia. Beror hvarken på er bleksot eller er magsjukdom, utan är en svampbildning i huden. Ingnid under en veckas tid hvarje qväll lika delar *grönsåpa* och *skiradi ister*. Tag en vecka efter sista ingnidningen ett varmt bad. Upprepa kuren, om så behöfs. Bada flitigt i sommar.

Agathe P. Gurgla er flitigt med en 4 proc. lösning af *klor-syradt kali*. — Förbättras ej här af ert onda, bör ni personligen vända er till läkare.

Dr - d.

Breflåda.

Stina Q. En allt för direkt reklam och — allt för lång.

»En som vill Iduns bästa» kan till en del ha rätt. Men det är icke lätt, om ens möjligt, att på denna brokiga afdelning, med bidrag inflytande från hundra håll och kanter, utöva en alltid tillfyllst görande kontroll.

Sten. Något litet honorar kunna vi väl vara villiga att betala; helst motse vi rent praktiska eller resonnerande uppsatser. Novellistiska bidrag inflyta i sådan mängd, att ej ens en obetydlig del kan finna plats.

»Hjertesorg» tilltalar oss emellertid, och vi skola, om möjligt, söka få utrymme för den samma.

D. R. Skall det manne vara behöfvt att upprepa detta klander? En gång får vara nog, anse vi.

Karna. Antages.

Eda. Ni är långt ifrån den enda, som gjort oss denna fråga. Vi ha, som ni kanske observerat, vänt oss till Rakel, hvilken personligen är Red. obekant.

En bondflicka. Visseligen. Det gäller endast att icke se saken med farisäens själfgodhet och *ytlighet*.

Zuleika saknar nog ej förutsättningar att med fortsatta bemödanden åstadkomma något verkligt godt. Nu föreliggande lider af hvad vi skulle vilja kalla »hjertnuphet»; slutet särskildt verkar nästan parodiskt.

J. . . a. Bättre än mycket annat i den vägen, hvarmed vi dagligen uppvaktas. Vi skola tänka på saken.

Unda Marina. Vi ha nu för trängt. Vill ni komma åter, kanske ni härnäst har bättre lycka.

Stenia. Edra förslag ha naturligtvis mycket, som talar för dem, men möta på samma gång icke så få praktiska svårigheter. Emellertid skola vi på allvar taga dem i öfvervägande.

»En mammas» adress känna vi ej. Derför blir väl bäst, att eder uppsats ligger till lämpligt tillfälle.

M. S. Insända annonsen går till 1 kr. 50 öre för gång.

Edelweiss. Finge vi motse ett besök å vår byrå, kunde ju lättast vårt mellanhandfande rangeras. Den långa öfersättningen för följetsafdelningen kunna vi ej använda. Vi ha redan ett par originalföljetonger antagna och liggande i förväntan på plats.

Red.

Innehållsförteckning:

Vi och våra barn; efter A. Skarås föredrag af *J. N-g.* (Förra artikeln.) — Ung den dog; poem af *Birger Möner*. — Om sällskapslif (hedersamt omnämnd vid Iduns femte pristiffling); af *A. L. B.* — Från våra badorter: II. Särö saltsjöbadort, prisbelönad uppsats af *Elsie Callian de Lisle*. — Qvinnogymnastik; en serie uppsatser efter »Vort Hjem». II. (med illustrationer). — Teater och musik. — Ett storstadsbarn; berättelse af *Johan Nordling* (forts.).

Matlagning. — Bakning. — Konservering. — Strykning. — Efterrätter. — Bostaden. — Handarbeten. — Hvarjehanda. — Läkareråd. — Breflåda.

Annonsor.

PLATSSÖKANDE.

Å **Fredrika-Bremer-Förbundets** byrå, Stockholm, finnas anmälda qvinnliga arbetssökande, såsom: svenska och utländska lärarinor för hem och skolor, kontors- och skrifbiträden, husföreståndarinnor, sällskap och biträden i hem, föreläsarskor, gymnaster, sjuksköterskor m. fl. [196]

En med. kandidat, som den sista maj slutar sin tjänstgöring i Upsala, är villig att medfölja någon sjuk till badort. Referenser jemte närmare upplysningar erhållas Drottninggatan 34, 3 tr. upp. [194]

En ung flicka söker plats öfver sommaren som musiklärarinna mot fritt vivre. Goda referenser. Svar t. »Elev af hr Rich. Andersson», Idun, Stockholm. [192]

En flicka önskar arbete i familj. Svar till »H. N.», Tidningskontoret, Tegnergatan 18. (G. 2326) [197]

En ung flicka

af god familj, verkligt musikalisk, med de bästa rekommendationer, önskar öfver sommaren emot fritt vivre plats i ett gladt, trefligt hem på landet för att gå frun till handa i hushållet och undervisa i musik. Svar torde med första sändas till »Carola», Falun. [189]

DIVERSE.

Doktor A. Afzelius

Lilla Vattugatan 24. 9-10 och 2-3. Företrädesvis mag- och hudsjukdomar. [153]

Doktor Carl Flensburg

14 Lilla Vattugatan 14. Hvardagar 1/23-1/24. Helgdagar 10-11. Behandlar företrädesvis *Barnsjukdomar*. [34]

Tandläkaren Constance Elbe,

Humlegårdsgatan 8, 2 tr. Rådfrågnings-tid 1-2. [120]

Mölnlycke

Manufaktur-Aktie-Bolag,

Göteborg.

Tryckt Domestik,

äkta färger, moderna mönster, Mollskinn & Krafttyg, Bomulls-Korderoj, Victoria Klädningstyg, allt med tvinnad varp.

Bolagets tillverkningar,

belönade med

första priset

vid utställningen i Köpenhamn 1888, finnas till salu i alla välsorterade väfnadsbutiker i Sverige. [25]

1888

års ärgång af

IDUN

fr. o. m. n:r 11 t. o. m. n:r 52 eller mer än tre kvartal (Obs! I n:r 11 börjar den längre följetongen, hvadan intet af den samma går bort.)

säljes oinh. för 1 kr. 50 öre, med lösa permar för 2 kr. 50 öre samt kan användas som en synnerligen lämplig present

vänner och väninnor emellan. Efter till Redaktionen af Idun ingången requisition sändes ärgången mot efterkräf med tillagdt porto.

1888

Handarbete.

Lektioner gifvas af utex. lärarinna från »Handarbetets vänner». Se n:r 1 af Idun för 1889.

Sthlm Brahegatan n:r 4, 2 tr. upp. Anna Andersson. [95]

Landsortsboar

kunna få hvarjeh. uppdrag utförda genom undert. Se annonsen i n:r 14 af Idun. Postadr.: Engelbrektsg. 31 A. Telegrafadr.: Ströms, Stockholm.

[170] Maria Ström, född *Klockhoff*.

I alla boklädor har utkommit på förlag af R. Blædel & Co., Stockholm, Hamngatan 38:

Nyaste Mästerskapssystemet.

Praktisk lärobok i engelska språket,

med tillämpning af den af professor Ollendorff för mer än 40 år sedan grundade metod såsom den mest instruktiva och praktiska, helst emedan den vida snarare än någon annan befrämjar ett språks inhemtande, ej allenast för att läsa, utan äfven för att tala och skriva detsamma. Till tjänst för skolor och privatundervisning samt för **sjelfstudium** författad af

C. G. ZETTERQUIST.
Pris: bunden i klotband 3 kronor.

Nyckel till skrifningarna är utgifven i särskildt kart. band till pris af 1 kr.

Kortfattad handledning i Geometriskt träsnideri eller s. k. Träsnideri i allmogestil

af VILHELM OLDENBURG.
Med 12 förklarande afbildningar, pris 50 öre.

[151]

ORNAMENTETS BOK.

En samling stilfulla ornament från alla konstperioder.

Med 85 planscher, de flesta i rikt färgtryck. Förklarande text af H. Dolmetsch i bearbetad öfversättning af G. Upmark, intendent vid Nationalmuseum. Arbetet utkommer i 20 häften om 4 å 5 planscher till ett pris af kr 1:25 pr häfte.

At lärare och lärjungar vid tekniska och konstindustriella läroanstalter, åt dem som i hemmet egna sig åt konstömnader, åt konstvännen och samlaren, som vill lära känna ornamentikens utvecklingsgång, åt alla dessa m. fl. erbjuder **Ornamentets bok** med sina 85 planscher och mer än 1,000 afbildningar ett rikt urval af de viktigaste ornamentala motiv från olika tider och inom olika stilarter.

Ärade läsarinnor!

Permar gratis

till
Idun 1889

erhåller en hvar, som före den 8 nästkommande maj anskaffar 2 nya prenumeranter å Iduns tre sista qvartal (1 april—31 dec.) och till bevis derpå till redaktionen insänder närmaste postanstalts qvitto för de nyanskaffade jemte deras namn och adress.

En hvar af Iduns ärade läsarinnor har nog bland sina bekanta någon eller några, som ännu ej kommit sig för med att prenumerera på Idun. Bearbeten dem och visen dem, huru mycken nytta och förströelse de kunna hafva af Idun! De tre kronor, de utlagga i prenumerationsafgift, återfå de mångdubbelt genom den mängd goda anvisningar och råd, som Idun lennar dem.

Kunde upplagan på detta sätt fördubblas, vore Iduns läsarinnor de, som mest skulle vinna härpå. Redaktionen blefve då nämligen i stånd att, trots tidningens billiga pris, ej blott utvidga den samma till omfånget, utan ock göra dess innehåll ännu mera omväxlande och intressant. Begagnen sålunda, ärade läsarinnor, hvarje tillfälle att arbeta för Iduns spridning! I kunnen det väl.

Permarna blifva synnerligen eleganta och ändamålsenliga (ej så ljusa som i år, hvilket visat sig opraktiskt).

Adressera alla skrivelser till Redaktionen af Idun, Stockholm.

Den 16 april 1889.

Redaktionen.

Husmödrar!

Försöken Th. Winborg & C:s i Stockholm tillverkningar af

Concentrerad

Ättika

på flaskor för utspädning.

Senap,

blandad efter engelsk och fransysk smak, flere sorter.

Beefsteaksauce.

Soja,

flere gånger prisbelönade och fullt jemförliga med de

bästa utländska fabrikat. Tillhandahållas hos Hrr specerihandlare. [95]

Billiga lektioner lemnas af underteknad i franska, tyska och engelska språkens så väl talande som skrivande samt åt nybörjare äfven i latin. Referenser i Wallinska skolan.

Jetta Westerlind,
Floragatan 10, 3 tr.

[116]

Träffas kl. 1/24—6 e. m.

Engelska Magasinet

38 Regeringsgatan 38, 1 tr. upp.

Strumpor, tricotunderkläder för Damer, Herrar och Barn, randig och enfärgad Serge, Cheviot till gosskläder, Flanneler, Velveteen, Barnskor, Corsetter samt Engelska Reformlif, Tricotkostymer och Kavajer för mindre gossar. Pears Soap m. m.

Utmärkta Teér.

OBS. Endast Engelska varor af bästa kvalitet. [70]

FAHLCRANTZ & Cos förlag:
I hvarje välordnad bokhandel mottages
subskription å

L. DILLINGS
samlade skisser och berättelser

ur
HVAR DAGSLIFVET
öfvers. af Ernst Lundquist.

Godköpsupplaga.
Utgifves fullständigt i
elfva häften å 50 öre,
hvarje häfte om 96 fätrökta sidor.
Med sista häftet följer förf:s porträtt och lefnadssteckning.

Efter subskriptionstidens slut
höjes priset med 50 prob.

Återförsäljare behagade vända sig
till närmaste bokhandel.

FAHLCRANTZ & Cos förlag.

För den,

som under sommaren önskar vistas i en hel-sosam och naturskön trakt, finnas två eller flere rum att hyra i sydöstra Vester-götland. Inackordering kan äfven erhållas, om så önskas; allt billigast möjligt. Adress: »Helsan», Grönahög. [195]

Ramlösa Plantskola.

Min nya priskurant öfver rikhaltiga förråd af alla slag plantskoleartiklar är nu utkommen och tillsändes franko. Helsingborg i september 1888.

[522]

N. P. Jensen.

Chokolad, sockrad och osockrad, hvaribland Hushålls-Chokolad o. Consum-Chokolad m. fl.; Cacao Columbia, närande, lättsmält, fin i smaken, öfverträffar alla utländska sorter. Säljas hos alla speceri- och delikatesshandlande samt i parti hos J. R. Nordling, Lilla Nygatan 23. [128]

Ungdomsnumret

af

Skandinav. Modetidning

är nu alldeles utgången och kan ej vidare erhållas. Deremot återstår ännu ett mindre antal ex. af det rikhaltiga

Brudutstyrselnumret,

som kan erhållas mot insändande af 50 öre i frimärken. Red.

I Ulricehamn finnes för sommargäster, i ett stilla hus, att hyra 2:ne snygga möblerade rum. Helst önskas ett gift par eller ett par fruntimmer. Vidare upplysningar lemnas af Iduns red. [193]

W. Binger Löwe

ALLE REGIMEN.
Bästa skydd mot köld och värme

äro:
Benger's
enda äkta

Normal-Underkläder.
Prisbelönda med 6 Guldmedaljer.
Illustrerad Katalog gratis.

Fabriks-Nederlag hos: Gösta Vidinghoff,
19 Drottninggatan, Stockholm.

Största lager af
Mode- & Garneringsartiklar
till Klädningar och Kappor.
Sybehör & Foderväfnader,
Knappar & band.

Brinkbergstorg 7
St. Nygatan 37
Stockholm.

J. F. HOLTZ

Till utstyrselar:
Broderade Remsor
af bästa kvalitet,
Madeira-broderier,
Madapolam-broderier.

OBS! Profver sändas på begäran till landsorten franco.

[152]

LEVERIN & C:o

61 Drottninggatan 61
3 tr. upp

få härmed rekomen-
dera sin nya,
tidsenliga

All slags
Fotografering
utföres omsorgsfullt
enligt nutidens fordringar.

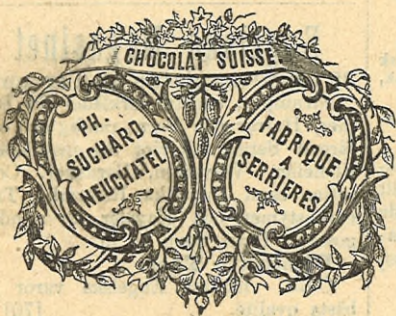
Med största högaktning

LEVERIN & C:o

[27]

SUCHARD.

17 Guld- och Silfvermedaljer. **Suchard's Chocolat.**

Fabriksmärke.

Erkänd utmärkt kvalitet.
Samtliga Suchard's Chocolader äro
garanterade ren Cacao och socker utan
tillsats.

Suchard's Praliner, Gianduja,
Capsules, Noisettes, Nougatines
och andra dessertchocolader rekomen-
deras.

Suchard's Cacaopulver,
Cacao Soluble, ett rent lösligt pul-
ver i bleckburkar på $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ och $\frac{1}{8}$ kilo,
är drygt, välsmakande och närande.
Af Suchard's Cacaopulver får man
100 koppar på $\frac{1}{2}$ kilo. [21]

SUCHARD.

För Fruntimmer

är det fördelaktigt och beqvämt att försäkra sig i

Allmänna Lifförsäkringsbolaget.

Undersökningsläkare i Stockholm:

Prof. JONAS WERN eller Dr: KAROLINA WIDERSTRÖM.

I landsorten kan vederbörande husläkare anmodas afgifva
försäkringsutlåtande.

För liffränteaftal fordras ingen läkareundersökning, endast
presterligt åldersbetyg.

Bland agenter i Stockholm nämnas:

- Fru **Maria Hellberg**, Klara Bergsgatan 54.
- Fröken **Betty Johansson**, Vestmannagatan 38.
- Fru **Sigrid Lagervall**, Agnegatan 3.
- Fröken **Visen Levin**, Nordiska Museet.
- > **Hulda Lundin**, Brunkebergstorg 2.
- Fru **Ulla Sandell**, Pilgatan 4 A.

Alla upplysningar i och för försäkring lemnas för öfrigt beredvilligt
och blanketter tillhandahållas af bolagets agenter i Sverige, Norge och
Finland samt vid hufvudkontoret i Stockholm, Kungsträd-
gårdsgatan 2 C, 1 tr. upp.

(G. 15760) [185] **Allmänna Lifförsäkringsbolaget.**

Alla fördelar framför andra sorter!

Allmänt erkänt bästa

Snörlif "La Gracieuse",

såväl i höga som låga former, finnes endast att erhålla hos

Henrik Labatt,

Kongl. Hofleverantör,

27 Drottninggatan 27

Stockholm.

Obs. Tillsändes, om lifvidden uppgifves i centimeter eller
decimaltum. [71]

Vid Torshags Hushållsskola

börjar ny kurs den 15 augusti detta år. Sundt och vackert läge på Kolmår-
den vid Åby station, nära Norrköping. Upplysningar lemnas i Stockholm å
Fredrika-Bremer-Förbundets byrå samt i Norrköping af doktorinnan Haglund,
till hvilken äfven anmälningarna före den 15 nästk. maj böra ställas.

[180]

Styrelsen.

ENGELSKA och SACHSISKA HEL- och HALFYLLE-

**D. C. WENNERSTRÖMS
Manufaktur-Magasiner
STOCKHOLM**

45 Drottninggatan 45 80 Drottninggatan 80
hörnet af Klarabergsgatan. hörnet af Appelbergsgatan.

Ständigt lager af
Svarta äkta Lyoner-Sidentyger och
äkta Schalar.

[162]

PARAPLYER och PARASOLLER.

40 Drottninggatan 40

Utställning af

af **J. E. Eriksons Mek.
Verkst.-Aktie-Bolags**
tillverkning, Stockholm.

Å dessa stickmaskiner kan tillverkas: *gardiner, stramaljer, filter, pläder,
täcken, öfverkast, dukar, mattor, möbelyg, dam- och herrvästar, kalsonger,
kylor, tröjor, strumpor, damasker, vantar, mössor, öfverkläder, kappor, goss- och
flickkläder, schalar, teaterkappor samt hundratals andra artiklar, som man af
ylle eller bomull behöfver i hemmet.*

Maskinerna tillverkas af bästa svenska materiel, äro enkla, lättskötta och
eleganta samt taga, med bord, ej större plats än en vanlig familjesymaskin.

Köpare af stickmaskiner erhålla gratis den undervisning, som erfordras
för de olika arbetenas förfärdigande.

Af förbättringarna vilja vi särskildt nämna systemet för plaggens
fasoner, hvarigenom all räkning vid stickningen borttages.

Ett rikhaltigt lager af sådana artiklar, som tillverkats på dessa stick-
maskiner, är ständigt till påseende i utställningslokalen. [136]

Agent för Stockholm och omnejd: handl. **P. Persson**, Drottninggatan 40.

**Klädnings-
tyger**

Pröfver kostnadsfritt.
Requisitioner fraktfritt.
Obs.! Ett album mode-
plauscher medföljer.

Fr. Marcus,
Kongl. Hofleverantör
Stockholm.

[177]

Till Utstyrslar!

Sängar och Sängkläder

Täcken och Filter

Alla sängkläder tillverkas på egen verkstad.

Bolstervar, Täcken och Filter arsenikfria.

Beställningar emottagas och utföres noggrant.

Låga bestämda priser!

Prisuppgifter sändas franko.

K. M. LUNDBERGS Bosättningsmagasin

7. Storkyrkobrinken 7.

STOCKHOLM.

[88]

Sturegatan n:r 8. Telefon: 84 30.
 Laavey & Cadiz. Äkta Spanska Viner i Stockholm.
 Kungsgatan n:r 7. Telefon: 57 70.
 Persenska Terrassen. Telefon: 54 50.